

داود فیرحی

فقه
(وحدانی حزبی)

WWW.Ketab.ir

سرشناسه: فیروزی، داود، ۱۳۴۳
عنوان و نام پدیدآور: فقه و حکمرانی حزبی ایران
مشخصات نشر: تهران، نشر نی، ۱۳۹۶.
نوبت چاپ: چاپ اول، ۱۳۹۶.
مشخصات ظاهری: ۵۷۴ ص.
شابک: 978-964-185-525-5
وضعیت فهرست‌نویسی: فیبا
یادداشت: کتابنامه.

موضوع: حزب‌های سیاسی - ایران - Political parties - Iran
حزب‌های سیاسی - ایران - تاریخ - قرن ۱۴ Political parties - Iran - History - 20th century
سیاست و حکومت - قرن ۱۴ - Iran - Politics and government - 20th century
رده‌بندی کنگره: DSR ۱۵۰۴/۵/ف ۹ ص ۷ ۱۳۹۶
رده‌بندی دیویی: ۹۵۵/۰۸۲۴۰۴۵۲
شماره کتابشناسی ملی: ۴۶۷۶۵۹۴

قیمت: ۴۰۰۰۰ تومان

رحمیه سما

مقه

فقه و حکمرانی حنفی

داود قیرجی

عضو هیئت علمی دانشگاه تهران

ویراستار: رحمان سهندی

چاپ اول: تهران، ۱۳۹۶

تعداد: ۱۰۰۰ نسخه

چاپ و صحافی: پردیس دانش

تمامی حقوق این اثر محفوظ است. تکثیر یا تولید مجدد آن کلاً و جزئاً

به هر صورت (چاپ، فتوکپی، صوت، تصویر و انتشار الکترونیکی)

بدون اجازه مکتوب ناشر ممنوع است.

شابک ۹۷۸ ۹۶۴ ۱۸۵ ۵۲۵ ۵

www.nashreney.com

فهرست مطالب

۱۵	مقدمه. فقه سیاسی و مسئله‌ی حزب
۲۰	حزب، حکومت و قانون
بخش اول. موضوع‌شناسی حزب ۲۷	
۲۹	فصل اول. فقه و موضوع‌شناسی حزب
۳۵	ضرورت احزاب
۳۹	کارکردهای احزاب
۴۲	نهادینگی حزب و نظام حزبی
۴۷	مرزهای حکمرانی حزبی
۴۷	الف) حکمرانی موجی
۴۸	ب) حکمرانی تک‌حزبی
۵۱	ج) حکمرانی شخصی
۵۲	انواع حکمرانی حزبی
۵۴	حزب صحیح
۵۵	مفهوم «صحیح»

۶۱	فصل دوم. فرآیند پیدایی حزب
۶۳	فرآیند زایش موضوع
۸۷	فصل سوم. تحول در موضوع حزب
۸۹	حزب در منابع اسلامی
۹۱	مفهوم دینی حزب
۹۴	مفهوم فقهی حزب
۹۶	مفهوم اجتماعی حزب
۱۰۰	حزب به مفهوم «بازار»
۱۰۲	تبارشناسی حزب در ایران معاصر
۱۱۰	الف) مرام‌نامه‌ی حزب دموکرات
۱۲۴	ب) مرام‌نامه‌ی حزب اجتماعیه و اعتدالیون
۱۲۵	۱. مرام‌نامه‌ی مختصر
۱۲۶	۲. تنقید فرقه‌ی اعتدالیون یا اجتماعیه و ابتدائیان
۱۳۱	۳. دستور مشروح مسلکی یا مرام‌نامه‌ی حزب اجتماعیه و اعتدالیون
۱۳۱	الف) مقدمه
۱۳۱	انسان‌شناسی
۱۳۱	سه دورهی تکامل
۱۳۴	دورهی جدید و ضرورت احزاب
۱۳۴	۱. هم‌نشینی دو اصل متضاد
۱۳۵	۲. حزب به‌منابه‌ی رابط بین وحدت و کثرت
۱۳۷	ب) کلیات
۱۳۸	هیئت اجتماعی
۱۳۸	مبنای اصول اجتماعی
۱۳۹	عدالت و مساوات و تعاون
۱۴۰	آرزوهای موهوم و مرام‌های قابل حصول
۱۴۰	تکامل، تدریج و رعایت مقتضیات
۱۴۱	معیار اکثریت
۱۴۲	آزادی
۱۴۲	اصلاحات و تجدید مرام

۱۴۳	۱. اصلاحات سیاسی
۱۴۵	۲. اصلاحات اقتصادی
۱۴۵	منبع امتیازات نامشروع و تقریب اختلاف مراتب معیشت
۱۴۷	معارف، اجتماعات، مطبوعات و تمدن
۱۴۷	سیاست تعدیل
۱۴۹	۳. اصلاحات روحانی
۱۵۰	ج) عملیات
۱۵۰	۱. در سیاست
۱۵۰	۲. در اقتصاد
۱۵۱	۳. در فرهنگ
۱۵۳	فصل چهارم. دو حزب تأخر و مهم
۱۵۵	الف) حزب توده‌ی ایران
۱۵۷	۱. مرام‌نامه/برنامه‌ی حزب توده‌ی ایران
۱۵۸	مقدمه
۱۵۹	جهان‌بینی حزب توده
۱۶۲	۲. اساس‌نامه/نظام‌نامه‌ی حزب توده‌ی ایران
۱۶۴	ماده‌ی ۱. اهداف و ماهیت حزب
۱۶۴	ماده‌ی ۲. عضویت در حزب
۱۶۵	ماده‌ی ۳. عضویت در حزب
۱۶۵	ماده‌ی ۴. وظایف عضو حزب
۱۶۵	ماده‌ی ۵. حقوق اعضای حزب
۱۶۶	ماده‌ی ۶. مجازات حزبی
۱۶۶	ماده‌ی ۷. ساختار سازمانی حزب
۱۶۶	الف) کلیات
۱۶۷	ب) تقسیمات سازمانی
۱۶۷	۱. حوزه
۱۶۸	۲. سازمان بخش
۱۶۸	۳. سازمان محلی (سازمان شهر)
۱۶۹	۴. سازمان استان
۱۶۹	ج) کنفرانس‌ها

۱۷۰	(د) کمیته‌ها
۱۷۰	(ه) کمیسیون‌های بازرسی
۱۷۰	(و) کنگره‌ی حزب
۱۷۱	(ز) کمیته‌ی مرکزی
۱۷۲	(ح) کمیسیون بازرسی مرکزی
۱۷۲	(ط) امور مالی
۱۷۲	(ی) ازمان جوانان توده‌ی ایران
۱۷۳	(ب) سازمان‌های توده‌ای
۱۷۳	مقررات کار مخفی
۱۷۵	(ب) حزب جمهوری اسلامی
۱۷۶	۱. مرام‌نامه‌ی حزب جمهوری اسلامی
۱۷۶	اهداف حزب
۱۷۸	خط‌مشی حزب
۱۷۹	۲. اساس‌نامه‌ی حزب جمعی در اساسی
۱۸۷	۳. سازمان حزب
۱۸۸	الف) برنامه‌ی جلسات حوزه
۱۸۹	ب) تشکیل حوزه
۱۸۹	ج) کانون حزبی
۱۹۰	د) شورای مسئولان حوزه‌ها
۱۹۰	ه) شورای گروه
۱۹۱	و) شورای گروه‌ها
۱۹۱	دفتر و شورای محلی حزب
۱۹۲	ز) واحدهای تشکیلات
۱۹۲	شورای واحد تشکیلات
۱۹۲	ح) شورای مرکزی حزب
۱۹۳	دفتر سیاسی حزب
۱۹۳	ط) هیئت اجرایی
۱۹۴	ی) کنگره

۱۹۷ فصل پنجم. حزب و استعاره‌ی بازی

۲۰۷ ۱. بازی و منطق بازی

۲۱۱	۲. ساختار و مفاهیم بازی
۲۱۲	الف) راهبرد
۲۱۳	ب) حریف
۲۱۳	ج) قواعد
۲۱۴	د) اطلاعات
۲۱۵	ه) ائتلاف‌ها
۲۱۷	۳. تدبیر و منطق بازی
۲۲۱	۴. ایجاد گانه‌ی بازی حزبی
۲۲۲	الف) قدرت
۲۲۴	ب) شارک
۲۲۶	ج) تریس
۲۲۹	فصل ششم. فقه و نظریه باری و مسئله‌ی حزب
۲۲۹	الف) فقه و منطق بازی
۲۴۰	ب) تحول در فقه بازی
۲۴۱	احکام عمومی بازی‌ها
۲۴۹	ج) تفاوت دو دیدگاه و نتایج آن
۲۵۵	فصل هفتم. منطق بازی و حزب صحیح
۲۵۹	۱. شرایط و مقدمات حزب
۲۶۰	الف) ملیت یا مکان سیاست
۲۶۴	ب) سیاست رقابتی
۲۶۴	ج) نظام انتخابات
۲۶۸	د) نظام رأی‌گیری
۲۶۹	ه) موازنه و تعادل
۲۷۵	و) اطلاعات و جهل
۲۷۷	۱. حزب و احتمالات آماری
۲۷۹	۲. حجاب جهل و عدالت در رقابت حزبی
۲۸۱	ز) نظام داوری بی‌طرف
۲۸۴	۲. اجزا و ارکان حزب

۲۸۶	الف) ارکان حزب
۲۸۶	۱. عضویت حزبی
۲۸۸	۲. سازمان و ترتیب سازمانی
۲۹۰	۳. مرامنامه
۲۹۲	۴. اراده برای قدرت سیاسی
۲۹۳	۵. برنامه‌ی حزبی
۲۹۹	الف) کیفیت کار حزبی
۲۹۹	۱. رقابت دموکراتیک
۳۰۰	۲. نظم و امنیت
۳۰۱	۳. صداقت و انصاف
۳۰۴	۴. احترام
۳۰۷	۳. نیایدها و منافیات حزب
۳۰۷	الف) تناقض در مرامنامه حزب
۳۱۰	ب) نفی رقیب
۳۱۰	ج) عضویت هم‌زمان در حزب دیگر

بخش دوم. حکم‌شناسی حزب ۳۱۳

۳۱۵	فصل هشتم. حزب و نظریه‌ی عمومی قرارداد
۳۱۷	فقه و سامان زندگی
۳۲۳	زایش حقوق نوعی
۳۲۶	اشاعه و پیدایی حقوق مشترک
۳۳۱	اشاعه و ملکیت ضعیف
۳۳۲	اشاعه و مالکیت ملی
۳۳۷	فرآیند ظهور دارایی‌های ملی
۳۴۴	انواع توسعه‌ی عقلایی در مفهوم حیازت
۳۴۸	حیازت و شرکت
۳۵۳	حیازت و ضرورت قرارداد
۳۵۷	وکالت و حیازت

۳۶۰	حقوق نوعی، قرارداد و حزب
۳۷۲	چشم‌انداز تفکیک: حاکمیت، دولت و حکومت
۳۸۱	فصل نهم. حزب و خطابات عمومی شرع
۳۸۲	یک مجلس و دو نوع قانون
۳۸۸	الف) مجلس برنامه‌ریزی
۳۹۱	ب) مجلس قانون‌گذاری
۳۹۲	نیابت در واجبات
۴۰۱	شروط قرارداد نیابت در واجبات
۴۰۳	خطابات عموم، قرارداد نیابت
۴۱۶	حزب؛ ولایت و رهبری
۴۲۳	فصل دهم. قانون‌گذاری و حزب
۴۲۶	الف) قانون‌گذاری احزاب
۴۲۸	۱. مدل منع
۴۳۰	۲. مدل جواز
۴۳۱	۳. مدل ترغیب
۴۳۲	۴. مدل حمایت
۴۳۳	۵. مدل الزام
۴۳۶	نسبت قانون اساسی و قانون‌گذاری احزاب
۴۳۷	نقش مستقیم قانون احزاب
۴۳۹	ب) قانون‌گذاری احزاب در ایران
	۱. قانون فعالیت احزاب، جمعیت‌ها و انجمن‌های سیاسی و صنفی
۴۳۹	و انجمن‌های اسلامی یا اقلیت‌های دینی شناخته‌شده
۴۴۲	۲. قانون نحوه‌ی فعالیت احزاب و گروه‌های سیاسی
۴۴۷	ج) قانون‌گذاری انتخابات
۴۴۷	۱. دوره‌ی مشروطه
۴۵۹	۲. دوره‌ی جمهوری اسلامی

۴۷۳	خلاصه و نتیجه
۴۸۹	۱. حضور و ضرورت تاریخی حزب در غیاب فقه حزب
۴۹۰	۲. حضور احزاب در غیاب حکمرانی حزبی
۴۹۵	پیوست‌ها
۴۹۵	۱. انون انجمن‌های ایالتی و ولایتی
۴۹۵	فصل اول: در تشکیل انجمن‌های ایالتی
۴۹۶	شرایط انتخاب‌کنندگان و انتخاب‌شوندگان در شهرها
۴۹۷	ترتیب انتخاب اعضا در شهرها
۵۰۱	شرایط انتخاب‌کنندگان و انتخاب‌شوندگان بلوک
۵۰۱	ترتیب انتخاب اعضا در بلوک
۵۰۲	ترتیب انجمن ایالتی
۵۰۶	فصل دوم: در وظایف انجمن‌های ایالتی
۵۱۱	فصل سوم: بودجه‌ی محاسبات ایالت و ولایت
۵۱۳	فصل چهارم: در تشکیل انجمن‌های ولایتی
	۲. قانون فعالیت احزاب، جمعیت‌ها و انجمن‌های سیاسی و صنفی و انجمن‌های اسلامی یا اقلیت‌های دینی شناخته‌شده
۵۱۵	فصل اول: تعاریف
۵۱۶	فصل دوم: حقوق گروه‌ها
۵۲۰	۳. قانون نحوه‌ی فعالیت احزاب و گروه‌های سیاسی
۵۲۱	فصل اول: تعاریف
۵۲۳	فصل دوم: تأسیس حزب
۵۲۳	فصل سوم: حقوق و مسئولیت‌ها
۵۴۰	۴. سیاست‌های کلی انتخابات
۵۴۰	ابلاغ سیاست‌های کلی «انتخابات»
۵۴۵	منابع
۵۶۱	نمایه

مقدمه

فقه سیاسی و مسئله‌ی حزب

طرح «مسئله‌ی حزب» در فقه سیاسی، امتداد منطقی مواجهه‌ی فقه با دولت مدرن و ظهور پارلمان و «مفهوم قانون» در دوره‌ی معاصر است. پژوهش‌های گذشته، که با عنوان عمومی «فقه و سیاست در ایران معاصر» منتشر شد، دو نکته‌ی مهم را نشان می‌دهد: نخست، ظهور دولت جدید در روزگار اخیر که لاجرم به مواجهه‌ی فقه و دولت مدرن انجامید و، در نهایت، دولت مدرن با مجلس و «قانون موضوعه».

روشن است که قانون موضوعه و حزب ملازمه‌ی طبیعی دارند و حزب مقدمه‌ی آن است. بدین‌سان، جای خالی دو مفهوم مهم را به‌منظوری می‌توان مشاهده و ضرورت تحقیق در این‌باره را درک کرد؛ «مسئله‌ی حزب» و «مفهوم قانون»:

- اهمیت حزب در نشان‌دادن سازوکار تدوین قانون در دولت مدرن است؛ و
- مفهوم قانون نیز ناظر به مرزهای «بازی»، حقوق مردم، حدود اختیارات دولت و کیفیت تقنین و اجرا در حکمرانی مبتنی بر قوانین موضوعه است.

در واقع، حزب یا حزب سیاسی حلقه‌ی واسط بین عمل حکمرانی، حاکمیت و معیارهای حکمرانی است. در دو جلد فقه و سیاست در ایران معاصر، مسائل فقه و تفکلهای فقیهان را در مواجهه با دولت مدرن طرح و ارزیابی کردیم. در این باره اشاره شد اساس دولت مدرن بر قانون و اصولاً دولت مدرن دولت قانون است. هم چنین، رابطه‌ی قانون و شرع را به تفصیل بررسی کردیم. سه مطلب عمده در این مباحث ای مذکور اهمیت داشت:

نخست، تحدید در حوزه‌ی عمومی و ظهور مفهوم قانون در ایران معاصر؛

دوم، دوگانه‌ی قانون و شرع در فقه و دولت مشروطه؛

سوم، گسترش بازن مفهوم قانون و اندراج احکام شرعی ذیل قانون موضوعه در نظام جمهوری اسلامی.

به اقتضای این بسط مفروضی قانون مصوب در پارلمان نیز به دو دسته تقسیم

می‌شود:

الف) قوانین موضوعه که از حقوق و قراردادهای برمی‌آیند؛

ب) قوانین مصوب که حاصل تفریع احکام دینیه، احکام ثانویه و حکم حکومتی از دیدگاه صاحبان این مبناست.

طبق نظریه‌های فقه مشروطه، وظیفه‌ی مجلس شورای ملی وضع و نسخ و اصلاح قوانین نوع اول بود و در خصوص تبدیل احکام شرعی به مرسوم و مقررات قانونی صلاحیت و اختیاری نداشت. اما، در تئوری‌های جمهوری اسلامی، مجلس کارویژه‌ی دوگانه‌ای دارد: کار مجلس شورای اسلامی جعل، وضع و تغییر قوانین دسته‌ی اول و تنظیم و تصویب قوانین نوع دوم است.

این اشاره‌ها گواه واقعیتی است؛ این که مشروعیت مجلس قانون‌گذاری و موقعیت آن در فقه سیاسی شیعه از مشروطه تاکنون (طی یک‌صد و اندی سال گذشته) نه تنها تثبیت که گسترش یافته است.

باین‌حال، چنین پرسشی همچنان باقی است: مجلس قانون‌گذاری (چه در فقه مشروطه چه در جمهوری اسلامی) چگونه و با چه ابزاری به این امر مهم می‌پردازد و چگونه و با چه ابزاری این وظایف تقنینی را می‌تواند ایفا کند؟ نظریه‌ی عمومی حزب در جست‌وجوی پاسخی به این پرسش است.

حزب ابزاری برای تدارک و ایجاد قانون در دولت مدرن است؛ سه‌گانه‌ی حزب، قانون و دولت مدرن ملازمه‌ی منطقی دارند. به همین دلیل هم هرگونه حزب در دولت مدرن لاجرم حزب را تداعی می‌کند و تصویری را از آن به ذهن می‌کشد. فاشیسم عمومی حزب تدوین قانون برای جامعه است، خواه با جعل قوانین موجود خواه با تنظیم و انفاذ شریعت و حتا عرف جامعه‌ای در قالب مواد قانونی. اهمیت حزب به دلیل تسهیل فرآیند تهیه‌ی قانون است، زیرا قانون ابزار نظم عمومی است. در صورتی می‌تواند چنین کارویژه‌ای را به درستی انجام دهد که خود قانون را بل اجماع و اتفاق همگان باشد. اما قانون فقط آن‌گاه قادر است چنین مقامی را احراز کند که مرجعی همگانی برای حل اختلاف در حوزه‌ی عمومی باشد که فرآیند و قواعد تنظیم قانون با اجماع و توافق عمومی همراه شود. حزب چنین فرآیندی را فراهم می‌کند یا می‌تواند چنین باشد. به تعبیر دیگر، قانون معیار زندگی عمومی است. با معیاری نیز برای تقنین لازم است. حزب فرآیند گفت‌وگو و توافق را درباره‌ی رعا تدوین قانون فراهم می‌کند. حزب پل رابطی است که اراده‌ی سیاسی را به نظام حقوقی تبدیل می‌کند. اجماع درباره‌ی مرجعیت قانون تابعی از اجماع در زمینه‌ی قضا و فرآیند تدوین قانون است. کارویژه‌ی حزب تأمین اجماع نوع دوم است. از این‌رو، هم حزب و هم توافق برآمده از آن مقدمه‌ای بر مرجعیت قانون است و، منطقاً، بدان تقدم دارد.

حزب مسئله‌ای از مسائل حکومت مدرن به‌عنوان یک کل به‌هم‌بسته است؛ اگر بتوان از حکومت به‌مثابه‌ی کلی منسجم سخن گفت و آن را اداره‌ی اداره‌ها

نامید، حزب سیاسی اداره‌ای از این اداره‌ها و مسئله‌ای از مسائل حکومت است. بدین‌سان، اگر نسبت فقه و حکومت را فقه سیاسی کلان بنامیم، بحث فقهی درباره‌ی حزب را باید زیرمجموعه‌ی فقه سیاسی خرد دانست و در این زمینه آن را ملاحظه کرد.

تقسیم مباحث فقه سیاسی به دو دسته‌ی کلان و خرد ملهم از ادبیات علم اقتصاد است. فقه سیاسی کلان بررسی وضع سیاست، حکومت و حکمرانی در سطح کل است. در چنین سطحی به عملکرد، ساختار، رفتار و تصمیم‌گیری حکومت در کلیت آن می‌پردازند. فقه سیاسی کلان به بررسی شاخص‌های عمومی حرمت ظبر خاستگاه مشروعیت، سازوکار استقرار حکومت، شرایط حکمران و حکمرانی، ساختار و اهداف حکومت، رابطه‌ی حقوق و تکالیف شهروندان، حدود آزادی‌ها، نسبت حقوق و تکالیف شرعی و رابطه‌ی عرف و شرع در تنظیم قوانین حکومت می‌پردازد. در این باره، تأملات فقهی و تلاش‌های نظریه‌پردازان معطوف به ارائه‌ی مدل‌هایی از حکومت است که رابطه‌ی میان شریعت، مشروعیت، کارآمدی، ظرفیت‌های نهادی و اقتدار حکومت را در جامعه‌ی مسلمانی تنظیم کند و، دست‌کم در زمینه تبادل پایدار دست یابد. هدف از این تلاش‌ها تأثیرگذاری مستقیم یا غیرمستقیم در تصحیح نهادها، سیاست‌ها و سیاست‌گذاری‌های کلان در حوزه‌ی حکومت و شیوه‌های حکمرانی است.

برعکس، فقه سیاسی خرد به بررسی نظام انتخاباتی، فرآیند تقنین، شیوه‌ی فعالیت فعالان سیاسی (در قالب تشکل‌ها، جمعیت‌ها و احزاب سیاسی و به‌صورت فردی) می‌پردازد. فقه سیاسی خرد منطقی‌اً باید چگونگی رفتار انسان‌ها و انتخاب‌های آنان را در سطح مسائل خرد سیاسی (مانند حزب و نظام حزبی و چگونگی تعامل بین حکمرانان و رأی‌دهندگان و عوامل مؤثر را در انتخاب کردن شهروندان) بررسی کند.

با چنین تحلیلی روشن است که «مسئله‌ی حزب» از مهم‌ترین مسائل فقه سیاسی خرد به شمار می‌رود. مسائل و موضوعات فقه سیاسی خرد را می‌توان به سه دسته‌ی مسائل اصلی، مسائل مکمل و مسائل جانشین تقسیم کرد:

• مسائل «اصلی» آن دسته از مسائل سیاسی است که هر کشور و حکومتی (قطع نظر از فرهنگ، جغرافیا و تاریخ خود) الزاماً باید بدان‌ها بپردازد، مانند مسئله‌ی نظم، امنیت، رفاه، قانون‌گذاری، قضاوت.

• مسائل «جانشین با مکمل» آن دسته از مسائل و موضوعات سیاسی است که به موازات یکدیگر مورد نیاز و تقاضا باشد. برای مثال، مجلس قانون‌گذاری و نظام انتخاباتی، زیرا نظام انتخاباتی در صورتی معنی دارد که مردم‌سالاری و مجلس مقننه مورد سر و سرور باشد.

• مسائل «جانشین» به آن دسته از مسائل، پدیده‌ها و موضوعات غالباً «مکمل» اطلاق می‌شود که می‌تواند جانشین یکدیگر شود، مثل رأی به‌جای بیعت، یا حزب سیاسی امروز به‌جای انجمن‌های عصر مشروطه.

حزب سیاسی و نظام حزبی از جمله‌ی این مسائل نه‌پیدا و «جانشین» است که از ظهور آن در اندیشه و نظام سیاسی ایران زمان زیادی نمی‌گذرد. هر چیز بدیع البته همراه با ابهام است و ابهام در سیاست پیام‌هایی متردده‌ای دارد. از این رو، تلاش برای شناخت ماهیت و حقیقت حزب و تشخیص آن از حزب صحیح از حزب ناصحیح از اولویت‌های جوامعی چون جامعه‌ی ماست. در این پژوهش، ابتدا به ارزیابی چیستی و موضوع‌شناسی حزب می‌پردازیم و سپس مباحث حکم‌شناختی این پدیده را بررسی می‌کنیم. اما از آن‌جا که شناخت ماهیت حزب پیوند آشکاری با دو مفهوم حکومت و قانون موضوعه دارد به‌اجمال به این مناسبات اشاره و آن‌گاه موضوع‌شناسی حزب را بررسی می‌کنیم.